

ילמד ענוים דרכו - שנה ב

מצוות קלות וחמורות

הרב רן כלילי

1. אבות ב, א

והווי זהיר במצווה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות.
והווי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה.

2. פירוש המשנה לרמב"ם

ביאור זה העניין כמו שאספר: וזה, שהתורה כולה - ממנה מצוות עשה ומצוות לא תעשה. אמנם מצוות לא תעשה, הנה ביאר הכתוב העונש על כל אחת מהן, מלבד המעט, וחייב בקצתן מיתות, ובקצת כרת, ומיתה בידי שמים, ומלקות. וידענו מן העונשים - מצוות לא תעשה כולן, מה מהן איסורו חמור ומה מהן למטה מזה. והן שמונה מדרגות:

המדרגה הראשונה, והיא החמורה שבהן - הם הדברים אשר חייב בהם סקילה.

והמדרגה שלמטה מזו - מחויבי שריפה.

והשלישית - מחויבי הרג.

והרביעית - מחויבי חנק.

והחמישית - מחויבי כרת.

והששית - מחויבי מיתה בידי שמים.

והשביעית - מחויבי מלקות.

והשמינית - לאוין שאין לוקין עליהן.

ומאלה המדרגות נדע גודל החטא וקוטנו.

דף מקורות

אבל מצוות עשה - **לא נתבאר שכר כל אחת מהן מהו אצל ה'**, עד שנדע מה מהן יותר חשוב ומה מהן למטה מזה, אלא ציווה לעשות מעשה פלוני ופלוני, ולא יודע שכר איזה משניהם יותר גדול אצל ה'! ולפיכך **ראוי להשתדל בכולן**. ומפני זה העיקר אמרו: **"העוסק במצווה פטור מן המצווה"**, מבלי הקשה (=השוואה) בין המצווה אשר הוא עוסק בעשייתה והאחרת אשר תחלוף ממנו. ולזה גם כן אמרו: **"אין מעברין על המצוות"**, רצונו לומר: אם הזדמן לך מעשה מצווה, אל תעבור ממנו ותניחנו כדי לעשות מצווה אחרת. אחר כך אמר: ואף על פי שלא התבאר שיעור חיבוב מצווה על מצווה - יש שם דרך הקשה (=השוואה). וזה, **שכל מצוות עשה שתמצא שחייב בעברה עליה חיוב גדול - תדע שבקיומה גם כן שכר גדול**. משל זה, שהמילה וקרבת פסח ושבתה בשביעי ועשיית מעקה, כל אלו מצוות עשה, אבל חייב אשר יעשה מלאכה בשבת - סקילה, ואשר יבטל המילה או הקרבן במועדו - כרת, ואשר ישים דמים בביתו - לאו. ומזה תדע ששכר שבתה בשבת גדול מאד, יותר משכר המילה, וששכר המילה גדול אצל ה' משכר עשיית מעקה. וזה הוא ענין אומרו: "הוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה".

3. חולין קמב, א

ומה אם מצווה קלה שהיא כאיסור אמרה תורה: "למען ייטב לך והארכת ימים", **ק"ו** על מצוות **חמורות** שבתורה.

4. שערי תשובה, שער א, לח-לט

להיות העברות הקלות חמורות בעיניו (של השב) לארבעה פנים (=צדדים)... כי היצר שולט בעברות הקלות, ואולי תהיה זאת סיבה **להתמיד** בהן ואז יחשבו גם הן כחמורות **בהצטרף עונש כל פעם...** בהתמדתו על העברה נעשית לו **כהיתר**, ויפרוק עולה מעליו, ולא ישתמר ממנה, ויחשב עם **פורקי עול וכופרים ומשומדים לדבר אחד...**

כי **אם נצחו היצר בדבר קטן, ינצחמו מחר בדבר גדול**, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קה:): "כל המשבר כלים בחמתו יהי בעיניך כאילו עובד עבודה זרה, שכך דרכו של יצר הרע: היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו לך עבוד עבודה זרה..."

5. רבינו יונה, אבות ד, א

כי בעשות האדם מצווה קטנה פעם אחת, **הוא מתקרב את השם ומרגיל את רוחו לעבודתו**, ונקלה בעיניו לעשות מצווה אחרת שיש בה טורח כנגד הראשונה או יותר מעט, מפני שכבר הורגל טבעו למלאכת המצווה. וכי יעשה שנייה ושלישי - אף כי תהיה עליו לטורח הרבה מן הראשונות, יעשנה מהרה, כי כבר הרגל שולט עליו הרבה, עד כי ישלוט עליו עד מאד ויעשה כל המצוות כולן. והעברה גוררת עבירה גם זה מן הטבע, אחר שעשה עברה אחת ונתרחק מעבודת השם ית', כי תבוא לידי עברה אחרת, אף כי אין היצר מתאוה אליה כבראשונה - יעשנה, כי **רוחו עלול אל היצר ותוקף עליו**, ואם אין מתאוה תאוה גדולה בדבר ההוא, אך יעשה כל העברות כי טבעו מורגל לעשות כל תועבת השם אשר שנא.

6. רבי מתתיהו היצהרי, אבות ב, א

ולפירוש הר"ם אני נבון, כי **לא ימשך מגודל עונש עברה היות שכר מניעתה גדול!** שמי שלא יאכל דבר ארסי ממית ומי שלא יאכל דבר קשה עיכול שכרם שווה? אם לא מצד בחינת מניעת ההיזק, וזה לא יקרא שכר! וכן לא ימשך מגודל עונש **מניעת** עשיית מצווה שכר גדול בעשייתה, אם לא מצד בחינת מניעת העונש הרב העצום, שהאוכל לחם חטים בשעת רעבון - יצילהו ממוות ואם לא יאכל ימות, והאוכל תמרים - לא יצילהו, לפי שנתייחד זה המזון להציל האדם ממוות הרעב וזה לא נתייחד בו, אבל שיתחדש לו **תועלת** אחר זולת זה - אינו מן ההכרח... שאם לא יאכל פת חטים בעת רעבון - ימות, ובשר בעת תאוותו - יצטער, לא ימשך **שיתחדש בגופו תועלת עצום באוכלו פת חטים בעת רעבון יותר מאוכלו בשר בעת תאוותו**, אם לא מצד בחינת הסרת ההיזק.

7. מגן אבות לרשב"ץ, אבות ב, א

אין אנו צריכים לטעם זה (=שאין מעברין על המצוות). לפי שהעובד את אדוניו, אין מוטלת עליו עבודה אחרת בעת שהוא עובד אותו. ואם הניח אותה עבודה אעפ"י שהיא קלה, מפני עבודה אחרת אעפ"י שהיא חמורה, הרי זלזל בעבודה שהיא בידו! **ואם השלמה ולא השגיח לעבודה אחרת, הרי השלים רצון אביו שבשמים כראוי!**

8. דרך חיים

כאן אין מדבר רק בשכר מצווה, שאם **שני בני אדם** - האחד קובר מת מצווה והשני עושה פסח, אפשר ויכול להיות **שזה שעשה פסח או מל את בנו שכרו יותר מאותו שקבר מת מצווה**, ובשביל כך לא אמרה תורה שיניח את מעשה הפסח משום **שהשכר של מת מצווה יותר גדול. שלא הלכה התורה אחר השכר של הבריות**. רק שהתורה היא **רוצה** על כל פנים שיהיה המת נקבר, ודבר זה גזרת התורה. ואם הוא מניח המת ועושה פסח או מל את בנו - עבר מצוות התורה, ואם מניח המת ויעסוק בפסח - הרי מפסיד שכר של פסח גם כן בעברה שעשה שהניח את המת.

ובוודאי **ידעינן שהאחת נדחה מפני האחרת, שהרי התנא בעצמו קראם "קלה" ו"חמורה"**, והיינו לעניין עשיית המצווה שאם יבואו שניהם בבת אחת ואי אפשר שיהיו מקוימים שניהם - שתהיה האחת נדחה מן האחרת, **ודבר זה - התורה רוצה, ואין דבר זה מצד השכר, כי השכר אינו תולה בקלות וחומר**.

9. דברים רבה, כי תצא פרשה ו

משל מה"ד? למלך ששכר לו פועלים, והכניס אותן לתוך פרדסו. סתם ולא גילה להן מהו שכרו של פרדס, שלא יניחו דבר ששכרו מועט וילכו ויעשו דבר ששכרו מרובה. בערב קרא לכל אחד ואחד. א"ל: תחת איזה אילן עשית? א"ל: תחת זה. א"ל: פלפל - הוא שכרו **זהוב אחד**. קרא לאחר, אמר לו: תחת איזה אילן עשית? א"ל: תחת זה. אמר לו: שכרו **חצי זהוב** - פרח לבן הוא. קרא לאחר, א"ל: תחת איזה אילן עשית? א"ל: תחת זה. א"ל: זית - הוא שכרו **מאתים זוז**.

אמרו לו: לא היית צריך להודיע אותנו איזה אילן שכרו מרובה, כדי שנעשה תחתיו?

אמר להם המלך: אילו הודעת, **היאך היה כל פרדסי נעשה?**

כך **לא גילה** הקדוש ברוך הוא מתן שכרן של מצוות. חוץ משתי מצוות: החמורה שבחמורות והקלה שבקלות. כבוד אב ואם - חמורה שבחמורות, ומתן שכרה אריכות ימים, שנא': "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך". והקלה - שילוח הקן, ומהו שכרה? אריכות ימים, שנא': "שלח תשלח את האם" וגו'.

10. שם משמואל, כי תצא, תשע"ה

וכ"ק אבי אדומו"ר זצללה"ה הקשה לשיטת התנדב"א רבה (פ' יד) דהתורה נבראת **בשביל ישראל**, והמשיל את התורה לעבד זקן המלמד את בן המלך, איך שייך לומר "היאך היה כל פרדסי נעשה"? ואם כולם יעשו החמורות - טבא הוא וטבא ליהווי! כי תכלית המצוות - לזכות את ישראל! ולדידי עוד קשה, אפילו תימא דהמצוות הן "צורך גבוה" כמ"ש הא"ע והרמב"ן (שמות כט, מו), מ"מ **למה באמת יהא כזאת, ששכר החמורה לא יהיה גדול משכר הקלה?** ומשנה שלמה שנינו (אבות פ"ה): "לפום צערא אגרא", ועוד הלוא שכר מצווה מצווה, וא"כ זה שעושה החמורה בהכרח ששכרו - אותה מצווה עצמה בשורשה, שהיא גדולה יותר, ופועלת בעולמות היותר גבוהים?

11. תפארת ישראל, סא

ביאור המדרש זה, כי המצוות אינם שווים בשכרן, כי אפשר שעל מצווה קלה (יהיה) שכר גדול יותר מן החמורה. כי **המצווה היא הצירוף שמצרפת האדם**, כמו שהארכנו למעלה, וכמו שאמר הכתוב (משלי ל, ה): "כל אמרת -לוה צרופה". ואם המצוות לא היו (אלא) רק לקיים **קיבוץ וסדר המדינה, או תיקון (מידות ודעת) האדם**, כמו שהרבה אנשים (=הרמב"ם) היו נותנים טעם במצוות... (אם כן אז) בוודאי יש לעמוד על זה: איזה מצווה יש בה תועלת יותר מן האחרת, וכמה השכר יותר מן האחרת. אבל (באמת) **המצוות הם -להיות, מצרפות האדם, עד שיש לאדם דבקות בו. ולא נוכל לדעת איזו מן המצוות (יש) בה הצירוף יותר.** כי יש מצווה קלה, שהצירוף הזה אשר אמרנו יותר מן החמורה... וכמו שתמצא במצווה, כך תמצא בעברה. כי לפעמים נראה שעברה קטנה אצל האדם, ויש לה עונש גדול. ולכך תמצא בכמה מקומות שהם אמרו על מצוות קלות שכר גדול מאוד מאוד, וכן אמרו על עברות קטנות עונש גדול מאוד, כמו שנמצא דבר זה בדבריהם הרבה מאוד. ואמר שלכך לא כתבה התורה שכר של מצווה ומצווה בפירוש, שיהיו נעשים **כל המצוות. כי אם לא היו נעשים כל המצוות, אין ראויים כלל לקבל מצוות התורה, כי התורה היא אחת.** ומאחר שהתורה היא אחת, ראוי שיהיו כל המצוות בעשיה, לא מקצת המצוות בלבד, רק הכל, ובזה התורה היא אחת. לכך נעלם שכר המצוות, שלא יהיו נעשים מקצת המצוות, ומקצת המצוות בלתי נעשים...

כלל הדבר, במה שהמצוות מביאים אל האדם (אל) החיבור והדבקות בו יתברך, לכך לא נוכל לדעת ולהבין איזה מצווה (היא) סיבה לדבקות יותר, ואיזה פחות. ולפיכך אמרו (אבות ב,א): "הוי זהיר במצווה קלה כבחמורה". **וזהו שורש גדול בתורה**, אשר בני אדם אינם נזהרים במצוות קלות, עם העלם השכר והעלם העונש. שאפשר שהשכר עליה כגדולה שבגדולות, והעונש גם כן כגדולה שבגדולות. ודבר זה מבואר...

קדושה וחסידות - הקדמה למשנה תורה

ספר חמישי - אכלול בו מצוות של ביאות אסורות ומצוות של מאכלות אסורות, לפי **שבשני עניינים האלו קידשנו המקום והבדילנו מן האומות**, בעריות ובמאכלות אסורות, ובשניהם נאמר: "ואבדיל אתכם מן העמים" "אשר הבדלתי אתכם מן העמים", וקראתי שם ספר זה **"ספר קדושה"**.

12. דרך חיים א, ב

ומה שאמר (פאה פרק א): "אלו דברים שהאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא וגו'" ואם כן ידוע שכר מצוות? אין דומה לזה כלל, דלא אמרו (אלא) רק שעל אלו מצוות יש שכר בעולם הזה ובעולם הבא ושאר מצוות אינם כך, אבל **כמה הוא השכר?** - אינו ידוע. אפשר כי על אותה מצווה אשר השכר עליה בעולם הבא הוא כ"כ עד שמכריע השכר שיש על המצווה האחרת בעולם הזה ובעולם הבא... ועוד, הרי תראה כי המצוות שהאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא והם **מצוות קלות**, כמה שמנה אותם התנא, והמצוות החמורות - אין להם דבר זה שיהיה אוכל הפירות בעולם הזה! ועל כורחך דהיינו טעמא, שאלו המצוות **מסוגלות** לזה ביותר שתהיה אכילת פירותיהם בעולם הזה מה, שאין כן במצווה אחרת... וכך **אפשר גם כן שיש מצוות קלות מסוגלות בשכר יותר מן החמורות**, כי השכר של מצווה עצמה אינו תולה בקל וחומר, רק שיש איזה מצווה מסוגלת לשכר יותר. וכל הדברים האלו ברורים בלי פירוש אחר כלל...

ומה שאמרו: **"ותלמוד תורה** כנגד כולם", דבר זה עניין אחר. שלא אמרו שאין יודע השכר (אלא) רק בין מצווה למצווה, אבל בין תלמוד תורה למצווה - לא אמרו, **דוודאי השכר יותר על תלמוד תורה מן המצוות**, ולפרש זה בביאור - אין כאן מקום להאריך...

אבל דברים אלו ברורים אין ספק בהם, כי אין ידוע שכרן של מצוות, ואפשר שעל הקלה שכר כמו חמורה או יותר מחמורה. וטעם הדבר הזה, כי **שכר המצוות שעל ידי המצוות דבקות האדם בו ית' וכפי הדבקות שיש לאדם בו ית', ואפשר שהדבקות בו ית' בקלה יותר מבחמורה, כי זה לא תליא בקל וחומר של המצווה שהוא על האדם.**

13. שפת אמת, כי תצא, תרנט

עיקר תכלית המצוות כמ"ש בזה"ק: "י"ה עם שמי - שס"ה, זכרי עם ו"ה - רמ"ח". נמצא בשמירת כל התרי"ג חל שם ה' על האדם. ולכן כתוב במד' שצריכין ליזהר במצווה קלה כבחמורה, **שתכלית התיקון בא בשמירת כל המצוות דווקא.**

ואפילו בזה"ז שאין יכול לקיים כל המצוות במעשה, יכולין לקיים **בדיבור ומחשבה**, כמ"ש: "חישב אדם לעשות מצווה...". וכמו כן: "העוסק בפרשת חטאת ועולה - כאילו הקריב".

14. משנה מס' מכות ג, טו

רבי אומר: הרי הוא אומר: "רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש וגו'": ומה אם הדם - שנפשו של אדם **קצה** ממנו - הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות - שנפשו של אדם **מתאוה** להן ומחמדתן - הפורש מהן, על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות!

15. תפארת ישראל, סא

המצוות שבתורה, כמו שנראה מדברי חכמים שאמרו במסכת אבות (ב,א): "הוי זהיר במצווה קלה כבמצווה חמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות". שלא כאשר יראה, שזו המצווה שכרה גדול וזו שכרה קטן. שאפשר שתהיה מצוה קלה - שכרה גדול, כמו מצווה חמורה, ואין בחינה לפי חומר המצווה.

ולפי זה קשה מה ששינינו בסוף פרק שילוח הקן (חולין קמב.): "ומה אם מצווה קלה... דמה קל וחומר יש? הרי אין אנו יודעים מתן שכרן של מצוות, וכיון שאין אנו יודעים מתן שכרן של מצוות, אין ללמד קל וחומר למצוות חמורות?..."

אבל פירוש זה הוא כי במצוות יש שני דברים: האחד - **מצד בחינת החומר שיש במצווה, שהוא קשה על האדם ביותר מאוד. ואין ספק כי השכר על זה יותר גדול מן המצווה הקלה - שאינה קשה על האדם.**

אבל בצד בחינת המצווה עצמה, אפשר שיותר שכר יש על הקלה מצד עצמה, ממה שיש בחמורה מצד עצמה.

ובשילוח הקן כתיב: "שלח תשלח וגו' למען ייטב לך", ופירוש "למען ייטב לך": אף על גב שאני אומר לשלח האם, ויש לך הפסד מזה, בשביל הפסד זה שהוא קטן כתיב "למען ייטב לך והארכת ימים", קל וחומר למצווה חמורה - שיש בו הפסד הרבה, שהשכר הוא יותר גדול. ושכר זה בוודאי יותר גדול בחמורה מבקלה, שהרי **'לפום צערא אגרא'** (אבות ה,כב). אבל מצד **עצם המצווה**, שיש שכר עליה: "הוי זהיר במצווה קלה כבמצווה חמורה".

16. דרך חיים, ב

מה שאמרו שאי אתה יודע מתן שכרן של מצוות, דהיינו מצד המצווה בעצמה אי אתה יודע למתן שכרן של מצוות. אבל המצווה שהיה בא לאדם בטורח ובצער - דבר זה עניין בפני עצמו, דודאי "לפום צערא אגרא"... ומעתה הוי ק"ו שפיר: "ומה מצווה שהיא באיסור"... ולא בא ללמד רק שיש שכר כאשר עושה המצווה בצער ובהוצאה, זולת שכר המצווה עצמה.

17. בעש"ט דברים, ואתחנן

פירוש "זהיר" מלשון והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב,ג). רצה לומר: הנשמה תזהיר ותאיר ממצווה קלה כמו ממצווה חמורה. כי **רחמנא ליבא בעי** (סנהדרין קו:): (צוואת הריב"ש דף ב.).

18. קדושת לוי במדבר, בהעולתך

"והוי זהיר במצווה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של **מצוות**" - כלומר שהשכר הוא בעצמו **בעבור הציווי**. וכיון שהשכר הוא בעבור **קיום ציווי הבורא**, כל השכר שווים, ואין אתה יכול להכריע בין מצווה קלה לחמורה.

19. שם משמואל, כי תצא תשע"ה

הנה ידועים דברי הרמב"ם (בפיה"מ שלהי מכות) דבאם יעשה מצווה אחת כתיקונה לשמה, בלי שום עירוב כוונה אחרת - הוא בן עוה"ב... וכתב הרח"ו... שרמ"ח אברי הנפש אינם נשלמים אלא ברמ"ח מצ"ע... ולכאורה היא סתירה לדברי הרמב"ם, דלהיות בן עוה"ב בודאי א"א אלא בהשלמת כל אברי הנפש דבלא"ה הוא בעל מום, ו"כל איש אשר בו מום לא יקרב"?

והנה ידוע דאברי האדם כלולים המה, דהיינו שיש בכל אבר ואבר כוח הכולל מכל האברים. כמו שהוכיחו מהא דאין סומא מוליד סומא ולא קיטע קטוע, ומוכרח דכוח העין וכוח הרגל פתיך (=מעורב) גם בשאר האברים.

ולפי"ז יש לומר דגם רמ"ח מצ"ע שהן כנגד רמ"ח האברים נמי כלולות, וכוח מצווה זו וסגולתה פתיך נמי בחברתה. וזהו שאנו אומרים בכל מצווה: "ותרי"ג מצוות התלויות בה"...

אך יש לומר דכוח הכללי שבמצוות הוא מחמת שהן כולן מצוות ה', ובדבר זה הן כולן כאחת, וכמו הכוח הכללי שבאברי האדם הוא הנפש המחיה אותם, ובצאת מהם הנפש אין בהם עוד כוח כללי, וכן אבר ואבר כמאן דמפרת דמי. כן בדומה לו מצוות ה' שציווי הש"י הוא חיות המצוות והוא הכוח הכללי שבהן... זהו רק באם עושין המצוות לשמה, רק מחמת ציווי הש"י, לא לתקוות שכר או תועלת אחרת, אז כולן נחשבות כאחת כנ"ל. אבל באם עושה לשם תקוות שכר - אינו שייך לומר כן, שהשכר הוא בכל אחת בפני עצמה וחסר מהם הכוח הכללי ושוב אין בכוח מצווה אחת להשלים אבר שהוא לעומת מצווה אחרת.

ולפי האמור יובנו דברי הרמב"ם שכתב דבאם יעשה אדם מצווה אחת כתיקונה לשמה, בלי תערובת כוונה אחרת - הוא בן עוה"ב, שהוא מטעם הכוח הכללי שבכל מצווה ומצווה.

ולפי האמור יש לפרש דברי המדרש הנצבים פתח דברינו, דאם היה מגלה להם שכר המצוות והיו כולם רצים אחר מצווה ששכרה מרובה, וא"כ היה שלא לשמה, והיה חסר בהן הכוח הכללי, שוב אין מלאכת כל הפרדס נעשה...

20. ערבי נחל דברים, שופטים, דרוש א

עיקר הרצון והנחת רוח של הקדוש ברוך הוא כביכול - הוא בעת קיבול שכרם. דהא עיקר הלקיטה (של ניצוצות הקדושה) - אין בו כל כך צורך להקב"ה, שאם רצה - לא היה מפזר כלל, וגם אחר הפיזור אם רצה - היה מכנסם. וכן בעונש שמקבל הרשע, אזי עיקר העברה שיש לו - הוא בעת קיבול עונשו, כי זהו קשה ושנאווי לפניו יתברך שמו יותר מהעברה.

דף מקורות

וזהו מאמר רז"ל ש"שכר מצווה מצווה", ר"ל השכר של המצווה - הוא עיקר המצווה, והעונש של עברה - הוא עיקר העברה...

והנה כת מקיימי המצות נחלקים לג' כתות:

כת אחת - עובדים בעבור השכר, כי רב הוא.

כת ב' - בעלי בינה יותר מאלו, אומרים שהוא בושה גדולה לעבוד להקב"ה בשביל הקיבול שכר, אלא "במצוותיו חפץ מאד - ולא בשכר מצוותיו" (ע"ז יט.).

אמנם כת הג' - הם בעלי בינה יותר מאלו, אחרי שמשימים על לבם שקיבול שכר הוא עיקר הנחת רוח לפניו, א"כ אדרבה נעבדהו כדי שנקבל שכר! וזהו קיום רצונו ועשיית נחת רוח לפניו.

והקב"ה הוא הבוחן לבבות וכליות, ויודע ההפרש בין כת א' לכת הג'. ממילא לכת א' - די במה שקצב השכר לכל מצווה, כיון שקבלת השכר היא להנאת עצמם. משא"כ כת הג', שקבלת השכר רק לעשות נחת רוח לפניו, ממילא **בעד השכר מגיע יותר שכר - וכן עד אין תכלית כל מה שמקבלים שכר יותר מגיע להם יותר...**

והנה אילו לא היה שכר המצווה רק מה שמגיע בעד המצווה - אזי היה סברא שיחקור האדם בין המצוות, איזה מצוות שכרן מרובה מאחרות, וידבק לעשות תמיד אותן המצוות... אבל למה שביארנו כי עיקר השכר הוא מה שנותנין בעד השכר וזה אין לו הפסק ומתרבה השכר בכל רגע כפלי כפלים, כי מה שמקבל שכר יותר - מגיע לו עוד יותר, **א"כ אין חילוק, כי אפילו סך מצער, אם מתרבה ומתגדל בכל רגע בכפלים, לאין מספר וקצבה יעלה ג"כ שיעורו עד אין שיעור ומספר, ולכן לא ניכר כלל החילוק אם ההתחלה בשכר רב או פחות. לכן כל המצוות מצד זה שקולים.**